

“Dissemination of Education for Knowledge, Science and Culture”

- Shikshanmaharshi Dr. Bapuji Salunkhe

Shri Swami Vivekanand Shikshan Sanstha's

Vivekanand College, Kolhapur

(Autonomous)

Best Practice

**“A scientific Study of Kirnotsav in Mahalaxmi
(Ambabai) Temple, Kolhapur during ‘Dakshinayan’ and
‘Uttarayan’ of Sun”**

by

Department of Physics and IQAC

in

2022 – 23

Submitted by

Head of the Department,

Department of Physics, Vivekanand College, Kolhapur (Autonomous)

Submitted to

Internal Quality Assurance Cell (IQAC)

Vivekanand College, Kolhapur (Autonomous)

(2022 – 23)

Introduction

Mahalaxmi (Ambabai) temple built in an ancient time is an excellent architectural design with natural stones. Kirnotsav at Mahalaxmi (Ambabai) temple, Kolhapur, Maharashtra is one of the most awaited festivals for a people from Maharashtra and other states. It is also becoming popular amongst people from other countries. During 'Dakshinayan' and Uttarayan of sun the sun rays' traverse about 200 meters, from Mahadwar arch to idol goddess Mahalaxmi (Ambabai). During 'Dakshinayan' of Sun (November 9,10 and11) and Uttarayan of Sun (January 31 and February 1 and 2) sun rays spectacularly illuminates an entire path, that dominates reddish golden sunrays stemming from longer wavelength of solar spectrum (650-700 nm). The typical path following by sun rays during 'Dakshinayan' is: Mahadwar road arch (5.00pm), Garud mandup back side (5.17pm), Garud mandup (5.21 pm), Ganapati mandir back side (5.26 pm), Kasav chowk (5.32pm), Pitali Umbhartha (5.37 pm), Khajina chowk (5.39 pm), Garbhgruha first step (5.41 pm), Garbhgruha second step (5.42 pm), Garbhgruha third step (5.43 pm), Garbhkuti (5.43 to 5.44 pm), Katanjan (5.44 pm), idol (5.45 to 5.49 pm). In Uttarayan of sun the typical path following by sun rays is Mahadwar road arch (5.18 pm), Garud mandup back side (5.36pm), Garud mandup (5.41 pm), Ganapati mandir back side (5.44 pm), Kasav chowk (6.00pm), Pitali Umbhartha (6.05 pm), Khajina chowk (6.07 to 6.08 pm), Garbhgruha first step (6.10 pm), Garbhgruha second step (6.11 pm), Garbhgruha third step (6.12 pm), Garbhkuti first step(6.12 to 6.13pm), Katanjan (6.14 pm), idol (6.15 to 6.19 pm). The entire event of 3 days is supposed to be highly sacred and religious. Thus, attracts about 30 thousand people every day. It is supposed to be very fortune and life fulfilling event for all those who attended it personally.

Kirnotsav has been always the topic of great enthusiasm and full of complexities. Hence previously some people tried to undertake its scientific study. However due to many reasons, for several years the festival did not take place full-fledged i.e. sun rays did not reached up to the face of the idol or covers entire idol, and the overall light intensity as the path was reduced.

Contribution by Faculty of Department of Physics, Vivekanand College, Kolhapur

Prof. (Dr) Milind Manohar Karanjkar, Head, Department of Physics and Astrophysics, Vivekanand College, Kolhapur (Autonomous) and his team of students decided to work on these problems scientifically to overcome the problem and get remedy on it, few years back.

The team of researchers have observed following problems:

- 1) The heavy traffic at nearby places of temple and human interference created enormous amount of dust particles that scatter sun light and deviate their path. This lessens the intensity of sun rays and their amount which are not enough to illuminate full idol, with desired intensity.
- 2) A crowd of about 2000 people, gathered inside the temple, caused dramatic increase in abnormal humidity. This refracts the sun rays to a great extent.
- 3) In addition, direct human interference in the pathway obstructs sun rays.
- 4) The nearby shopkeepers used to lighten their shops, which increased stray light.
- 5) Further obstructions occurred due to building, water tanks, trees, hoardings and electric cables.
- 6) Furthermore fog, smog, smokes, clouds, rain storm, winds, cared natural obstructions.

The humidity, intensity of light, wind speed and temperature were continuously monitored and studied accurately with the help of Data logger, Lux meter, Anemometer and Thermal gun. The

systematic record of all these physical parameters at various locations within the temple. The final plan was worked out accordingly, to observe full-fledged Kirnotsav.

Printed from

THE TIMES OF INDIA

Kirnostav festival: Sun rays reach till waist of the deity at Mahalaxmi

TNN | Feb 1, 2017, 06.02 AM IST

KOLHAPUR: The first day of second Kiranotsav festival on Tuesday saw rays of the sun reaching till the waist of the deity at Mahalaxmi temple.

In another development, the Mahalaxmi Kiranotsav Marg Nischitikaran Samiti came up with a fixed map of the sun's movement and will soon submit it to the town planning department of the Kolhapur Municipal Corporation (KMC).

The Mahalaxmi temple is built in such a manner that sun rays reaches in sanctum sanctorum twice a year— Uttarayan (sun moving towards North) and Dakshinayan (sun moving towards South). The ongoing festival will culminate on February 2.

On Day 1 of the festival, more than 10,000 devotees attended the festival. However, for the past few years the sun rays have not been covering entire deity due to various reasons, including air pollution.

Member of the Mahalaxmi Kirnostav Marg Nischitikaran Samiti and environmental activist Uday Gaikwad said, "The town planning department of KMC had formed a committee to study the path of sun's movement and asked to finalise a path. We are in the last leg of fixing the path. We will soon submit the maps to the town planning department."

Milind Karanjkar, a researcher at Vivekanand College, said, "We have been mapping and testing intensity of sun rays since the last two days. We registered that high intensity of sun rays is reaching the temple. We would sit together with temple management and suggest measures to prevent deviations in its path."

Following tasks are undertaken to solve the above problems/difficulties.

1) Considering the human interference, the major obstacle; the initial steps are taken to convince people to observe and see the phenomenon live on screen, placed in the temple premises. This was only possible with the cooperation and arrangement made by Shri. Mahesh Jadhav, Chiarman, Paschim Maharashtra Devasthan Samiiti, Kolhapur and his official team. Further he made the live streaming of the event through website of devasthan samiiti, local TV channels and other electronic medias to avoid crowd inside the temple. Subsequently, this help reducing the amount of dust particles, humidity, temperature, physical obstruction by the people. The illumination intensity is dramatically improved.

2) Only optimal no. of people (20) allowed including print and electronic media persons, office staff of the devasthan samiiti and priests inside the temple during the kirnotsav time. Paschim Maharashtra Devasthan samiti request to stake holders to remove the water tanks on the buildings and apartments, temporarily extension shades advertising boards on the shop, some electricity cables on the way, trees on the path are trimmed. It is seen that the sun rays travel in proper way and reaches to deity at the proper place and the kirnotsav is successfully complete both in the 'Dakshinayan' and 'Uttarayan' properly and required lux level is obtained.

3) All the incandescent lamps high mask lamos are replaced by LED to reduce power consumption and ambient temperature.

4) The subsequent reflection came due to vitrified tiles, fitted in the temple, obstruct resultant intensity. The path of the sun rays is covered by cloth mats to reduce reflection of light to avoid light interference. This minimizes the loss of sunrays during their journey. The intensity, temperature, humidity, wind speed and direction of sunrays are monitored during kirnotsav.

Conclusion: (Kirnotsav, during the ‘Dakshinayan’ of Sun)

In the current situation study/results indicates that if environment is clear, no dense clouds in the sky, no dust particles, no pollutants, and if only optimal no. of people (maximum 20) enter inside the temple during the period of Kirnotsav i.e. from 5.00 pm to 5.55 pm (‘Dakshinayan’ of sun), the sunrays festival called as Kirnotsav succeeds for five days.

After successful study of kirnotsav, during the ‘Dakshinayan’ of the sun, we noticed /found that festival occurs during November 9, 10, 11, 12 and ends on November 13. i.e after two days of previous dates announced (09 November to 11 November).

Further as per our observations the study shall be extended up to 14, and 15 Nov. to check the sun rays reaches or not on deity. If above mentioned factors are up to the required mark the period of ‘Dakshinayan’ Kirnotsav may be ends/last on 15 Nov. 2020. (up to seven days)

Conclusion: (Kirnotsav, during the ‘Uttarayanyan’ of Sun)

In the current situation the study/results indicates that if environment is clear, no dense clouds in the sky, no dust particles, no pollutants, and if only optimal no. of peoples (maximum 20) enter inside the temple during the period of Kirnotsav i.e. from 5.15 pm to 6.20 pm (“Uttarayanyan” of sun), the sunrays festival called as Kirnotsav succeeds for five days.

After successful study of kirnotsav, during the “Uttarayanyan’ of the sun, we noticed /found that, festival occurs during January 29, 30, 31, February 01 and ends on February 02. i.e two days early of previous dates announced (31 January to February 1, 2). Further as per our observations the study shall be started from 27 and 28 January to check the sun rays reaches or not on deity. If above mentioned factors are up to the required mark the period of “Uttarayanyan’ Kirnotsav may be up to seven days.

Letter by Shree Mahalaxmi Karveer Nivasini Temple Office

WESTERN MAHARASHTRA DEVASTHAN MANAGEMENT COMMITTEE

पश्चिम महाराष्ट्र देवस्थान व्यवस्थापन समिती

श्रीमहालक्ष्मी करवीर निवासिनी मंदिर ऑफिस
SHREE MAHALAXMI KARVEER NIVASINI TEMPLE OFFICE

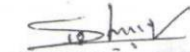
कोल्हापूर. फोन : २५४१७७९ KOLHAPUR. PHONE : 2541779

जावक क्र. :

दिनांक :

The team led by Dr. Milind M. Karanjkar from Department of Physics, Vivekanand College, Kolhapur is investigating several aspects of environmental pollution and subsequent impact on ambience of Shri. Mahalaxmi temple, Kolhapur. This temple is being visited by several lakhs of devotees every year and is one of the popular and sacred places in southern Maharashtra.

It was observed by the team that inside the Garbhkuti, the average values of temperature and humidity were 36.1°C and 84% respectively. There were several incandescent and florescent lamps installed in the temple, which were causing rise in temperature and humidity. The power consumption was also substantial. However, as per the suggestion of the team, the temple committee installed LEDs. LED is the latest lighting technology, which helps in keeping the surrounding temperature low as it is a cold source of light. Due to LED lights installation both the temperature and humidity were brought down substantially to 32.5 °C and 72% respectively. This results into the creation of good ambience in Garbhkuti that help Pujari's and devotee's and all other people who visit the temple. Similarly the LED installations have caused substantial reduction in power consumption. The electricity bill of Rs. 1.65 Lakh was reduced to Rs. 1.40 Lakhs.

Manager,

Shri Karveer Nivssini (Mahalaxmi) Devasthan,
Sub - Office, Kolhapur (Maharashtra).

Shri Karveer Nivssini (Mahalaxmi) Devasthan,
Sub - Office, Kolhapur (Maharashtra)

WESTERN MAHARASHTRA DEVASTHAN MANAGEMENT COMMITTEE

पश्चिम महाराष्ट्र देवस्थान व्यवस्थापन समिती
श्रीमहालक्ष्मी करवीर निवासिनी मंदिर ऑफिस
SHREE MAHALAXMI KARVEER NIVASINI TEMPLE OFFICE

कोल्हापूर. फोन : २५४१७७९ KOLHAPUR. PHONE : 2541779

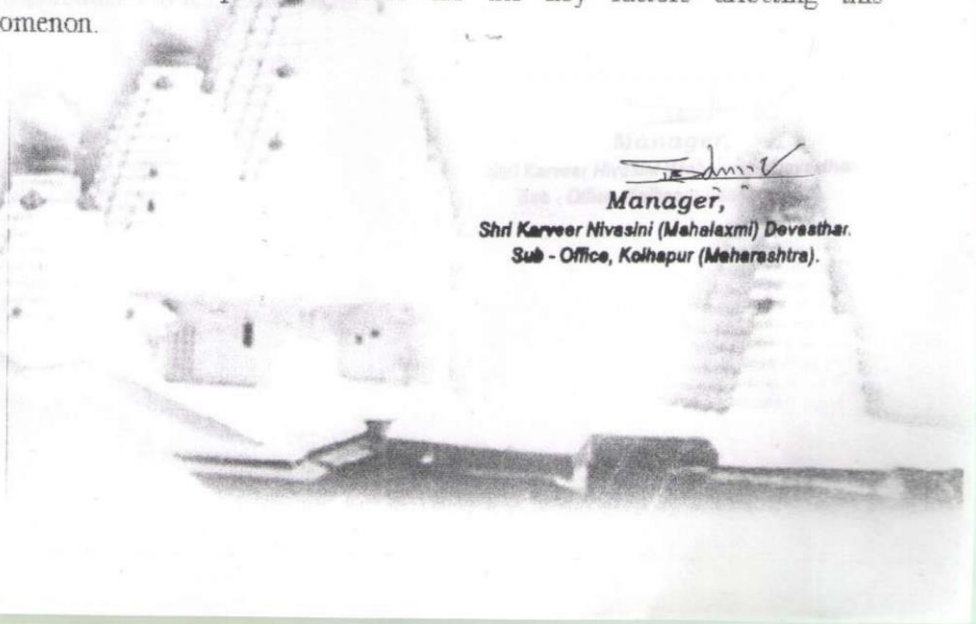
जावक क्र. :

दिनांक :

The team led by Dr. Milind M. Karanjkar from Department of Physics, Vivekanand College, Kolhapur is investigating several aspects of environmental pollution and subsequent impact on ambience of Shri. Mahalaxmi temple, Kolhapur. This temple is being visited by several lakhs of devotees every year and is one of the popular and sacred places in southern Maharashtra.

"Kiranotsav" is one of the most unique and an interesting festival celebrated twice a year (in the month of November and January-February). During this period at the time of sunset, rays travel from Mahadwar-Garud Mandap-Ganapati Mandir-Kasav Chowk-Pitali Umbaratha-Khajina Chowk-Garbhagriha-Garbhkuti-Godess Mahalaxmi, stepwise. This takes about 20 minutes for rays to travel from Mahadwar to Godess Mahalaxmi. This depends on sun's altitude and azimuth positions. The team narrates the detailed scientific information about this festival to all the devotees.

However, recently there was some problems in "Kiranotsav", due to which the festival did not take place properly. The reasons behind this incomplete "Kiranotsav" festival are studied by this team. It is observed that some obstacles and pollution level are the key factors affecting this phenomenon.

Manager,

Shri Karveer Nivasini (Mahalaxmi) Devasthan.
Sub - Office, Kolhapur (Maharashtra).

Photographs of Kirnotsav (2022 – 23)

Prof. Dr. Milind Karanjkar, Head, Department of Physics, Vivekanand College, Kolhapur (09/11/2022)

Prof. Dr. Milind Karanjkar, Head, Department of Physics, Vivekanand College, Kolhapur (09/11/2022)

Prof. Dr. Milind Karanjkar, Head, Department of Physics, Vivekanand College, Kolhapur (28/01/2023)

मावळत्या सूर्यकिरणांचा अंबाबाई मूर्तीस चरणस्पर्श किरणोत्सव : अडथळ्यांची केली पाहणी

लोकमत न्यूज नेटवर्क

कोल्हापूर : करवीर निवासिनी श्री अंबाबाईच्या किरणोत्सवात पहिल्या दिवशी बुधवारी मावळत्या सूर्यकिरणांनी अंबाबाई मूर्तीचा चरणस्पर्श केला. यापुढे आणखी चार दिवस हा सोहळा होणार आहे. सूर्यकिरणांच्या प्रवासात अजूनही ताराबाई रोडवरील पाच इमारतींचा अडथळा असून, बुधवारी महापालिकेचे अधिकारी किरणोत्सवाला उपस्थित राहून त्यांनी अडथळ्यांची पाहणी केली.

श्री अंबाबाईचा वर्षातून दोनदा किरणोत्सव होतो. पाच दिवसांच्या या सोहळ्यात मावळतीची सूर्यकिरणे महाद्वारातून अंबाबाई मंदिरात प्रवेश करतात. प्रवासाचा एक-एक टप्पा पार करत पहिल्या दिवशी किरणे अंबाबाईच्या मूर्तीचा चरणस्पर्श करतात, दुसऱ्या दिवशी कमरेपर्यंत व तिसऱ्या दिवशी किरणे चेहऱ्यावर येऊन किरणोत्सव पूर्ण होतो. पुढील दोन दिवसात किरणांचा परतीचा प्रवास होतो. दिवाळीनंतर सध्या थंडीचे दिवस सुरू असल्याने सूर्यास्तदेखील लवकर होतो व वातावरणात धुके-धूलिकणांचा प्रभाव जास्त असतो. अशा वातावरणातही बुधवारी किरणोत्सवाच्या पहिल्या दिवशी किरणांची तीव्रता चांगली होती.

सायंकाळी ५ वाजता सूर्यकिरणे महाद्वारामधून मंदिरात आली आणि ५ वाजून ४६ मिनिटांनी किरणांनी अंबाबाई मूर्तीचा चरणस्पर्श करून डावीकडे लुप्त झाली. आज गुरुवारी किरणोत्सवाचा दुसरा दिवस असून, किरणांची तीव्रता चांगली राहिली तर किरणे मूर्तीच्या कमरेच्यावर येण्याची शक्यता आहे. दरम्यान किरणोत्सवातील अडथळ्यांची पाहणी

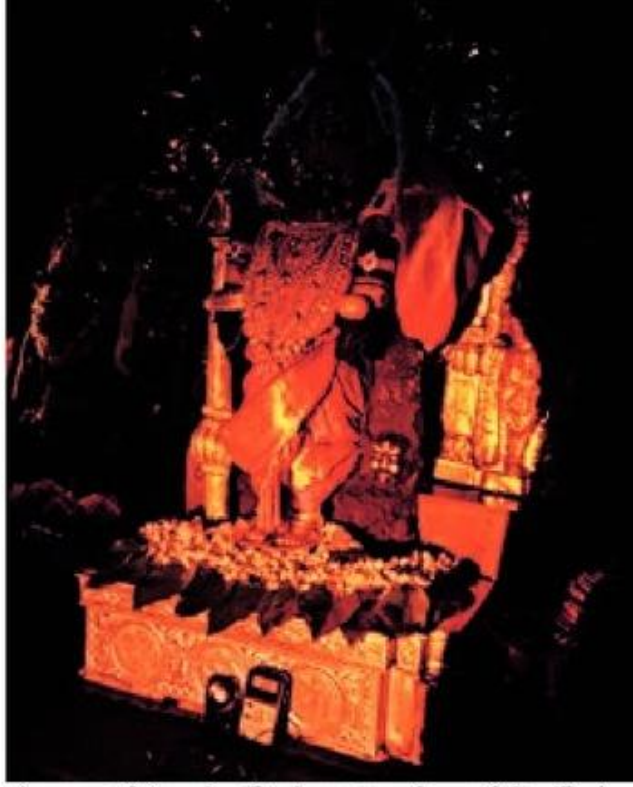
किरणांचा प्रवास

- सायंकाळी ४ वाजून ४९ मिनिटे : महाद्वार
- ५ वाजून १८ मिनिटे : गरुड मंडप
- ५ वाजून ३० मिनिटे : गणपती चौक
- ५ ३२ मिनिटे : शंखतीर्थ चौक
- ५ वाजून ३६ मिनिटे : पितळी उंबरा
- ५ वाजून ३९ मिनिटे : चांदीचा उंबरा
- ५ वाजून ४२ मिनिटे : संगमरवरी पायरी
- ५ वाजून ४६ मिनिटे : अंबाबाई मूर्तीचा चरणस्पर्श

पाच अडथळे कधी काढणार ?

- अंबाबाईच्या किरणोत्सवात ताराबाई रोडवरील पाच इमारतींचा अडथळा आहे. त्या अडथळ्यांचे मार्किंग करण्यात आले असून, ते काढले तर किरणोत्सव सात दिवस पूर्ण क्षमतेने होणार आहे. मात्र, वर्षानुवर्षे हा विषय महापालिकेने रेंगाळत ठेवला आहे.
- किरणोत्सव आला की तेवढ्यापुरती चर्चा होऊन विषय थांबतो तो पुढच्या किरणोत्सवापर्यंत. कोल्हापूरचे पर्यटन वाढवण्यासाठीच्या उपक्रमात हा सोहळा महत्त्वाचा आहे. त्यामुळे आता महापालिका आणि देवस्थान समितीने मिळून यावर कायमस्वरूपी तोडगा काढला पाहिजे.

करण्यासाठी नगररचना विभागाचे रामचंद्र महाजन मंदिरात आले होते. यावेळी देवस्थान समितीचे सचिव शिवराज नाईकवाडे, प्रा. मिलिंद कारंजकर, मंदिर अभ्यासक गणेश नेर्लीकर उपस्थित होते.

कोल्हापूरच्या श्री अंबाबाईच्या किरणोत्सवात गुरुवारी मावळतीची सूर्यकिरणे अंबाबाई मूर्तीच्या गळ्यापर्यंत आली. (छाया : नसीर अत्तार)

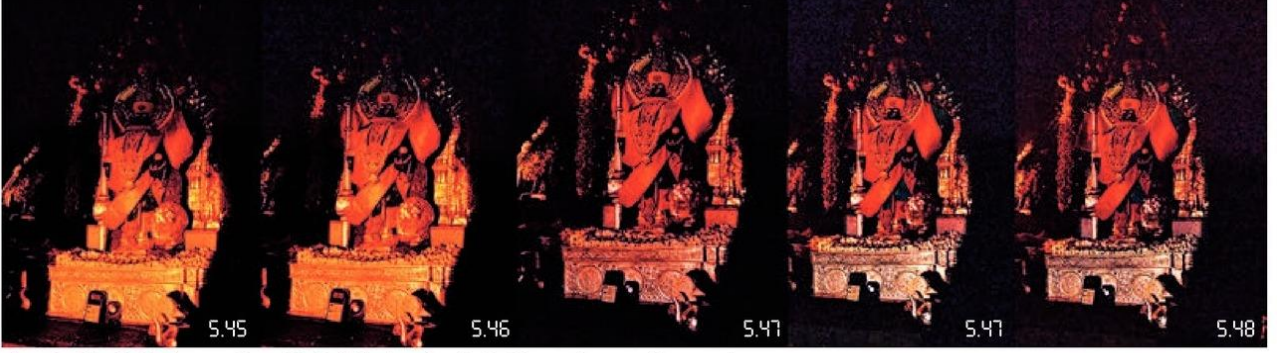
मावळतीची सूर्यकिरणे अंबाबाईच्या गळ्यापर्यंत

लोकमत न्यूज नेटवर्क
कोल्हापूर : श्री अंबाबाईच्या किरणोत्सवात गुरुवारी मावळतीची सूर्यकिरणे मूर्तीच्या गळ्यापर्यंत आली. आज शुक्रवारी तिसरा दिवस असून, आज किरणे चेहऱ्यावर येऊन पूर्ण सोहळा होण्याची शक्यता आहे.

गुरुवारी दुसरा दिवस होता. थंडी व धुके असले तरी किरणांची तीव्रता चांगली होती. सायंकाळी ५ वाजून ४८ मिनिटांनी गळ्यापर्यंत येऊन डावीकडे लुप्त झाली. या वेळी देवस्थान समितीचे सचिव शिवराज नाईकवाडे, मंदिर व्यवस्थापक महादेव दिंडे, मंदिर अभ्यासक गणेश नेलीकर, प्रा. मिलिंद कारंजकर उपस्थित होते.

सूर्यकिरणांचा प्रवास असा

वेळ	: प्रवास
५ वाजून १ मिनिटे	: महाद्वार
५ वाजून ९ मिनिटे	: गरुड मंडप
५ वाजून २७ मिनिटे	: गणपती चौक
५ वाजून ३१ मिनिटे	: शंखतीर्थ चौक
५ वाजून ३४ मिनिटे	: पितळी उंबरा
५ वाजून ३६ मिनिटे	: खजिना चौक
५ वाजून ३८ मिनिटे	: चांदीचा उंबरा
५ वाजून ४४ मिनिटे	: चरणस्पर्श
५ वाजून ४५ मिनिटे	: गुडघ्यापर्यंत
५ वाजून ४६ मिनिटे	: कमरेपर्यंत
५ वाजून ४७ मिनिटे	: खांद्यापर्यंत
५ वाजून ४८ मिनिटे	: गळ्यापर्यंत

कोल्हापुरातील श्री अंबाबाईच्या किरणोत्सवात शुक्रवारी मावळतीची सूर्यकिरणे देवीच्या चेहऱ्यापर्यंत आली. शनिवारी किरणाचा परतीचा प्रवास सुरु होईल. (छाया : नसीर अतार)

किरणोत्सवाच्या तिसऱ्या दिवशी सोनसळी किरणे अंबाबाईच्या चेहऱ्यावर

लोकमत न्यूज नेटवर्क कोल्हापुर : करवीरनिवासिनी श्री अंबाबाईच्या किरणोत्सवात तिसऱ्या दिवशी शुक्रवारी मावळतीची सूर्यकिरणे अंबाबाईच्या चेहऱ्यापर्यंत आली. दोन दिवसांच्या तुलनेत किरणांची तीव्रता अतिशय कमी असल्याने चेहऱ्यापर्यंत येताच ती लुप्त

झाली. आज, शनिवारी किरणांचा परतीचा प्रवास सुरु होईल. शुक्रवारी अंबाबाईच्या किरणोत्सवाचा मुख्य दिवस होता. शुक्रवारी थंडी वाढल्याने सायंकाळी पाच वाजल्यापासूनच ढगाळ वातावरण होते. धुकें आणि धूलिकणांचाही प्रभाव होता.

मावळतीची सूर्यकिरणे ५ वाजून ९ मिनिटांनंतर महाद्वारात आली. त्यानंतर गरुड मंडप, गणपती चौक, शंखतीर्थ चौक, चांदीचा उंबरा असा प्रवास करीत किरणांनी ५ वाजून ४४ मिनिटांची चरणस्पर्श केला. ५ वाजून ४६ मिनिटांनी मूर्तीच्या कमरेपर्यंत येईपर्यंत किरणांची तीव्रता चांगली

होती. त्यानंतर मात्र ती कमी होत गेली. सायंकाळी ५ वाजून ४८ व्या मिनिटांला अंधुक झालेली किरणे हलकीशी अंबाबाई मूर्तीच्या चेहऱ्यापर्यंत आली आणि लुप्त झाली. यावेळी देवस्थान समितीचे सचिव शिवराज नाईकबाडे, गणेश नेरलिकर, प्रा. मिलिंद कारंजकर उपस्थित होते.

किरणांचा प्रवास असा

- ५ वाजून १ मिनिट : महाद्वार
- ५ वाजून ९ मिनिट : गरुड मंडप
- ५ वाजून २७ मिनिट : गणपती चौक
- ५ वाजून ३१ मिनिट : शंखतीर्थ चौक
- ५ वाजून ३४ मिनिट : पितळी उंबरा
- ५ वाजून ३६ मिनिट : खजिना चौक
- ५ वाजून ४० मिनिट : कटाजन
- ५ वाजून ४४ मिनिट : चरणस्पर्श
- ५ वाजून ४६ मिनिट : कमरेपर्यंत
- ५ वाजून ४८ मिनिट : चेहरास्पर्श

Kolhapur Main
Page No. 2 Nov 12, 2022
Powered by: erelego.com

Daily Lokmat dated 12/11/2022

कोल्हापुर : श्री अंबाबाई मंदिरात किरणोत्सवाला प्रारंभ झाला आहे. बुधवारी मावळत्या सूर्यकिरणांनी देवीचा चरणस्पर्श केला आणि सूर्यकिरणे डाव्या बाजूने लुप्त झाली. (मोहन मेस्त्री : सकाळ छायाचित्रसेवा)

मावळतीच्या सूर्यकिरणांचा देवीच्या चरणांना स्पर्श

धूलिकणांचाही अभ्यास; करवीर निवासिनी अंबाबाईचा किरणोत्सव

कोल्हापुर, ता. ९ : करवीर निवासिनी श्री अंबाबाई मंदिरातील किरणोत्सवाला प्रारंभ झाला असून, आज मावळतीच्या सूर्यकिरणांनी देवीचा चरणस्पर्श केला. दुपारी चार वाजून ५९ मिनिटांनी मावळतीच्या सूर्यकिरणांनी महाद्वार प्रवेशद्वाराजवळ प्रवेश केला. सायंकाळी पाच वाजून ४६ मिनिटांनी चरणस्पर्श करून ती मूर्तीच्या डावीकडे लुप्त झाली. दरम्यान, सलग पाच दिवस हा सोहळा होणार असून, भाविकांच्या सोयीसाठी मंदिर परिसरात तीन टिकाणी एलईडी स्क्रीन लावले आहेत. देवस्थान समितीच्या डिजिटल प्लॅटफॉर्मवरूनही सोहळ्याचे थेट प्रसारण केले जात आहे.

किरणांचा प्रवास असा :

- महाद्वार प्रवेशद्वार : दुपार चार वाजून ४६ मिनिटे,
- गरुड मंडप मागील बाजू : सायंकाळी पाच वाजून पाच मिनिटे,
- गणपती चौक : पाच वाजून ३० मिनिटे,
- पितळी उंबरा : पाच वाजून ३२ मिनिटे,
- चांदीचा उंबरा : पाच वाजून ३९ मिनिटे,
- संगमरवरी पायरी : पाच वाजून ४२ मिनिटे,
- चरणस्पर्श : पाच वाजून ४६ मिनिटे

वर्षातून दोनदा ३१ जानेवारी, १ व २ फेब्रुवारी आणि ९ ते ११ नोव्हेंबर या काळात किरणोत्सवाचा सोहळा होतो. पण, खगोलीय घडामोडींमुळे या तारखांमध्ये बदल झाला आहे का,

याचा अभ्यास सुरु आहे. त्यासाठी तीन वर्षांपासून पाच दिवसांचा हा सोहळा देवस्थान समितीने जाहीर केला असून, प्रत्येक किरणोत्सवाच्या रोजच्या नोंदी ठेवल्या जात आहेत.

किरणोत्सव मार्गात धूलिकणांचा अडथळा येतो का, हे तपासण्यासाठी या किरणोत्सवात ऑनिमोमीटरचा वापर केला आहे. या मीटरच्या सहाय्याने वाऱ्याचा वेग मोजता येतो. वाऱ्याचा वेग अधिक असेल तर धूलिकण मोठ्या संख्येने आडवे येतात आणि त्याचा किरणोत्सवात मोठा अडथळा निर्माण होऊ शकतो. पण, वाऱ्याचा वेग योग्य असून, तीन वर्षांच्या तुलनेत किरणांची तीव्रता दक्षिणायन काळात तिपटीने वाढली असल्याचे विवेकानंद महाविद्यालयाच्या खगोलशास्त्र व पदार्थविज्ञान विभागाचे प्रमुख प्रा. डॉ. मिलिंद कारंजकर यांनी सांगितले.

Daily Sakal dated 10/11/2022

दुसऱ्या दिवशी सूर्यकिरणे मूर्तीच्या गळ्यापर्यंत...

अंबाबाई मंदिर
किरणोत्सव, आज
किरणे मुखापर्यंत
पोहोचण्याची शक्यता

सकाळ वृत्तसेवा

कोल्हापूर, ता. १० : करवीर निवासिनी श्री अंबाबाई मंदिरातील किरणोत्सवाच्या दुसऱ्या दिवशी आज मावळतीची सूर्यकिरणे देवीच्या मूर्तीच्या गळ्यापर्यंत पोहोचली. दरम्यान, मंदिराबरोबरच डिजिटल प्लॅटफॉर्मवरून भाविकांच्या किरणोत्सव सोहळ्याला मोठा प्रतिसाद मिळत आहे.

पाच वाजून एक मिनिटांनी सूर्यकिरणांनी महाद्वार गेटजवळ प्रवेश केला. त्यानंतर वीस मिनिटांनी पाच वाजून २४ मिनिटांनी गणपती मंदिर पाठीमागील बाजूस, कासव चौकात पाच वाजून एकतीस मिनिटांनी तर कर्तोजनापर्यंत पाच वाजून ४३

श्री अंबाबाई चरणी भाविकांचे कोट्यवधींचे दान

लॉकडाऊननंतर करवीर निवासिनी श्री अंबाबाईला दर्शनासाठी देशभरातून भाविक येत आहेत. दिवाळीच्या सुटीत तर अक्षरशः मंदिर परिसराला जत्रेचे स्वरूप आले होते. साहजिकच त्यानंतर आता भाविकांनी दान केलेल्या रकमेची मोजदाद सुरू झाली असून, दोन दिवसांत एक कोटीहून अधिक रक्कम भाविकांनी दान केल्याचे स्पष्ट झाले आहे. बुधवारपासून देणगी पेट्या मोजदादीसाठी उघडल्या असून, पहिल्या दिवशी ४९ लाख, १६ हजार ६५३ रुपयांची मोजदाद पूर्ण झाली तर गुरुवारी ६२ लाख ८९ हजार ४२० इतकी रक्कम मोजून पूर्ण झाली. आणखीन काही पेट्यांतील रकमेची मोजदाद उद्या (शुक्रवारी) होणार आहे.

मिनिटांनी सूर्यकिरणे पोहोचली. पाच वाजून ४४ मिनिटांनी चरणस्पर्श करून पुढे दोन मिनिटांनी मूर्तीच्या कमरेपर्यंत तर पाच वाजून ४८ मिनिटांनी किरणे गळ्यापर्यंत पोहोचली आणि डावीकडे

लुप्त झाली. किरणोत्सव मार्गातील धुलकणांचा अडथळा कमी असून, किरणांची तीव्रता अधिक आहे. त्याशिवाय आकाशही निरभ्र आहे. उद्या (शुक्रवारी) मूर्तीच्या चेहऱ्यावर

कोल्हापूर : करवीर निवासिनी अंबाबाई किरणोत्सवाच्या दुसऱ्या दिवशी मावळतीची सूर्यकिरणे देवीच्या गळ्यापर्यंत पोचली.

सोनसळी अभिषेक होण्याची शक्यता असून, भाविकांतून समाधान व्यक्त होत असल्याचे विवेकानंद कॉलेज

खगोलशास्त्र, पदार्थविज्ञान विभागाचे प्रमुख डॉ. मिलिंद कारंजकर यांनी सांगितले. यावेळी देवस्थान समितीचे

सचिव शिवराज नाईकवाडे, मंदिर व्यवस्थापक महादेव दिंडे आदी उपस्थित होते.

Daily Sakal dated 11/11/2022

सूर्यकिरणांनी अंबाबाईचे मुखकमल उजळले

तिसऱ्या दिवशी दक्षिणायन किरणोत्सव पूर्ण क्षमतेने

कोल्हापूर, ता. ११ : करवीरनिवासिनी श्री अंबाबाई मंदिरात किरणोत्सवाच्या तिसऱ्या दिवशी मावळतीच्या सूर्यकिरणांनी अंबाबाईचे मुखकमल उजळले आणि दक्षिणायन किरणोत्सव पूर्ण क्षमतेने झाला. दरम्यान, किरणोत्सवाचा अंतिम टप्पा सुरू असतानाच एक षण्ण आडवा आला. त्यामुळे किरणोत्सव होईल की नाही, याबाबत भाविकांमध्ये संभ्रमावस्था निर्माण झाली. मात्र, अवघ्या काही मिनिटांतच आडवे आलेले षण्ण बाजूला गेले आणि पूर्ण क्षमतेच्या किरणांनी अंबाबाईच्या मुखकमलावर सोनसळी अभिषेक केला. पाच वाजून एक

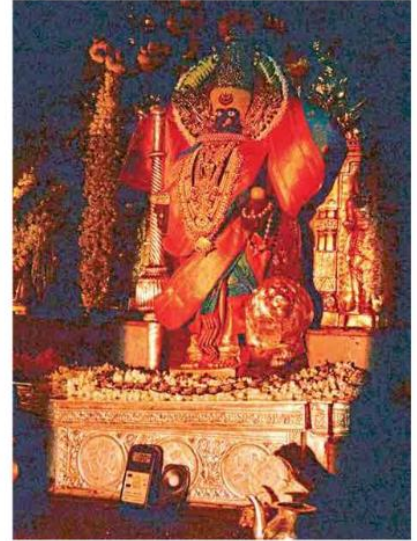
मिनिटांनी सूर्यकिरणांनी महाद्वाराजवळ मंदिरात प्रवेश केला. त्यानंतर २० मिनिटांनी म्हणजेच पाच वाजून २५ मिनिटांनी गणपती मंदिर मागील बाजूस, कासव चौकात पाच वाजून ३२ मिनिटांनी, तर कर्तोजनापर्यंत पाच वाजून ४३ मिनिटांनी सूर्यकिरणे पोहोचली. पाच वाजून ४४ मिनिटांनी चरणस्पर्श करून पुढे दोन मिनिटांनी मूर्तीच्या कटोपर्यंत, तर पाच वाजून ४७ मिनिटांनी किरणे कंठापर्यंत पोचली. त्यानंतर लगेचच एका मिनिटात म्हणजेच पाच वाजून ४८ मिनिटांनी मूर्तीच्या मुखकमलावर सोनसळी अभिषेक करीत सूर्यकिरणे डावीकडे लुप्त झाली.

अंबाबाईच्या दानपेटीत तिसऱ्या दिवशी ३५ लाख

करवीर निवासिनी अंबाबाई मंदिरातील दानपेटीतील मोजदाद सुरू असून तिसऱ्या दिवशी सुमारे ३५ लाख रुपयांची मोजदाद पूर्ण झाली. पहिल्या दिवशी ५० लाख, तर काल (गुरुवारी) ६२ लाख ८९ हजार, अशी एकूण तीन दिवसांत सुमारे दोड कोटी देणगी रकमेची मोजदाद झाली.

आजचा किरणोत्सव हा संपूर्ण क्षमतेच्या किरणांनी झाला. आज किरणांची दिशा पाहण्यासाठी मॅनोटोमीटर हे तंत्रज्ञान वापरले. किरणोत्सवात किरणांचा अचूक प्रवास नोंदविताना या तंत्राची मदत झाली.

प्रा. डॉ. मिलिंद कारंजकर, पदार्थविज्ञान व खगोलशास्त्र विभागप्रमुख, विवेकानंद महाविद्यालय

कोल्हापूर : किरणोत्सवाच्या तिसऱ्या दिवशी मावळती सूर्यकिरणेश्री अंबाबाईच्या मुख-कमलापर्यंत पोहोचली (मोहन मेस्त्री : सकाळ छायाचित्रसेवा)

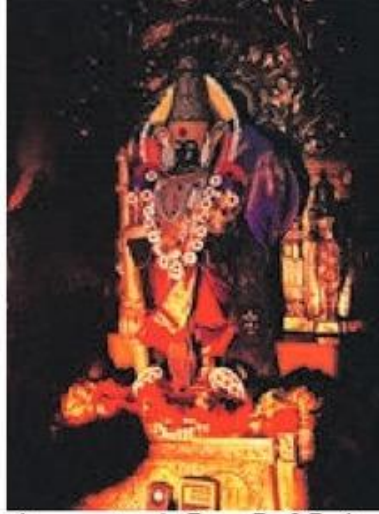
Daily Sakal dated 12/11/2022

अंबाबाईच्या कमरेपर्यंत पोहोचली किरणे

सात दिवसांच्या सिद्धांताला बळ : यंदा पूर्ण क्षमतेने किरणोत्सव, भाविकांत समाधान

लोकमत न्यूज नेटवर्क
कोल्हापूर : करवीर निवासिनी श्री अंबाबाई मंदिरात शनिवारी सात दिवसांच्या किरणोत्सवाला प्रारंभ झाला. मावळतीच्या सूर्यकिरणे करवीर निवासिनी श्री अंबाबाईच्या कमरेपर्यंत पोहोचली, यामुळे सात दिवस किरणोत्सव होण्याच्या सिद्धांताला बळ मिळाले आहे. सायंकाळी ५ वाजून २५ मिनिटांनी सुरू झालेला हा प्रवास ६ वाजून १६ मिनिटांनी पूर्ण झाला.

शनिवारी दुसऱ्या दिवशी मावळतीची सूर्यकिरणे देवीच्या मूर्तीच्या कमरेपर्यंत पूर्ण क्षमतेने पोहोचली. या सोहळ्याचे हजारो भाविकांसह पश्चिम महाराष्ट्र देवस्थान समितीचे सचिव शिवराज नाईकवडे, व्यवस्थापक दिंडे, धर्मनिरीक्षक गणेश नेर्लीकर देसाई, किरणोत्सव अभ्यासक प्रा. मिलिंद कारंजकर साक्षीदार होते.

कोल्हापुरात अंबाबाई मंदिरात शनिवारी किरणे सायंकाळी देवीच्या मूर्तीच्या कमरेपर्यंत पोहोचली. (छाया : आदित्य वेल्हाळ)

किरणोत्सवाचा प्रवास

सायंकाळी ५ वाजून २५ मिनिटांनी सूर्यकिरणे महाद्वार कमानीतून आत आली. त्यानंतर ५ वाजून ३८ मिनिटांनी गरुड मंडपातील चौथरा, ५ वाजून ४८ मिनिटांनी गणपती मंदिरातील जीना, ६ वाजून १ मिनिटांनी कासव चौक, ६ वाजून ४ मिनिटांनी पितळी उंबरठा, ६ वाजून ५ मिनिटांनी खजिना चौक असे टप्पे पूर्ण करीत ६ वाजून १२ मिनिटांनी किरणांनी गाभाऱ्यात प्रवेश करून चरणस्पर्श केला. तेथून पुढे ६ वाजून १५ मिनिटांपर्यंत किरणे कमरेपर्यंत पोहोचली.

किरणोत्सव सात दिवसांचा होणार

पूर्वी वर्षातील दोन्ही किरणोत्सव सोहळे तीन दिवसांचे होते, नंतर पाच दिवसांचे झाले. आता सलग सात दिवस पूर्ण क्षमतेने किरणोत्सव होऊ शकतो, या सिद्धांताला शनिवारच्या निरीक्षणामुळे बळ मिळाल्याचे सांगण्यात आले.

स्वच्छ वातावरण

स्वच्छ वातावरणामुळे शनिवारी किरणोत्सवाची तीव्रता चांगली होती. गाभाऱ्यातील आदता ३५ च्या आत होती. आता २९ रोजी देवीच्या खांद्यापर्यंत, ३० आणि ३१ रोजी चेहऱ्यावर, १ तारखेला खांद्यावर आणि २ तारखेला चरणस्पर्श होईल, असे प्रा. कारंजकर यांनी सांगितले.

Hello Kolhapur
Page No. 1 Jan 29, 2023
Powered by: erelego.com

Daily Lokmat dated 29/01/2023

अडथळ्यांची शर्यत कायम; महापालिका प्रशासनाच्या भूमिकेकडे लक्ष किरणोत्सवाची आता सात दिवस पाहणी

कोल्हापूर : करवीर निवासिनी श्री अंबाबाई मंदिरात शुक्रवारी किरणोत्सवाच्या पार्श्वभूमीवर मावळतीच्या सूर्यकिरणांची पाहणी झाली. ही किरणे देवीच्या मूर्तीच्या कमरेपर्यंत पोचली.

कोल्हापूर, ता. २७ : तीन दिवसांचा किरणोत्सव पुढे पाच दिवसांचा झाला आणि आता सलग सात दिवस किरणोत्सव पूर्ण क्षमतेने होऊ शकतो, असा दावा अभ्यासाअंती करण्यात आला आहे. त्यामुळे सात दिवस मावळतीच्या सूर्यकिरणांची पाहणी केली जाईल. आज घेतलेली चाचणी यशस्वी झाली असून, किरणोत्सव मार्गातील अडथळ्यांची शर्यत अजूनही संपलेली नाही. महापालिका प्रशासनाने हे अडथळे तत्काळ काढले तर सातही दिवस पूर्ण क्षमतेने किरणोत्सव होऊ शकतो, अशी माहिती आज देवस्थान समितीचे सचिव शिवराज नाईकवडे, किरणोत्सव अभ्यासक प्रा. मिलिंद कारंजकर यांनी दिली.

महापालिका आणि देवस्थान समितीने सोमवारी (ता. २३) किरणोत्सव मार्गातील अडथळ्यांची

सूर्यकिरणांचा प्रवास असा...

किरणोत्सवाची सात दिवस पाहणी होणार असून, आजच्या पहिल्या दिवशी मावळतीची सूर्यकिरणे देवीच्या मूर्तीच्या कमरेपर्यंत पोचली. सायंकाळी पाच वाजून २५ मिनिटांनी महाद्वारात, त्यानंतर दोन मिनिटांनी गरुड मंडपात किरणे पोचली. चार वाजून ४८ मिनिटांनी ती पितळी उंबरथापर्यंत पोचली. त्यानंतर सहा वाजून आठ मिनिटांनी ती गाभाऱ्यापर्यंत आली. सहा वाजून बारा मिनिटांनी देवीच्या मूर्तीच्या सूर्यकिरणांची चरणस्पर्श केला आणि त्यानंतर तीन मिनिटांनी ती मूर्तीच्या गुडघ्यापर्यंत पोचली. सूर्यकिरणांची तीव्रता प्रखर आहे. मात्र, अडथळे काढले तर किरणोत्सव पूर्ण क्षमतेने होण्यास मदत होईल, अशी अपेक्षाही या वेळी व्यक्त झाली.

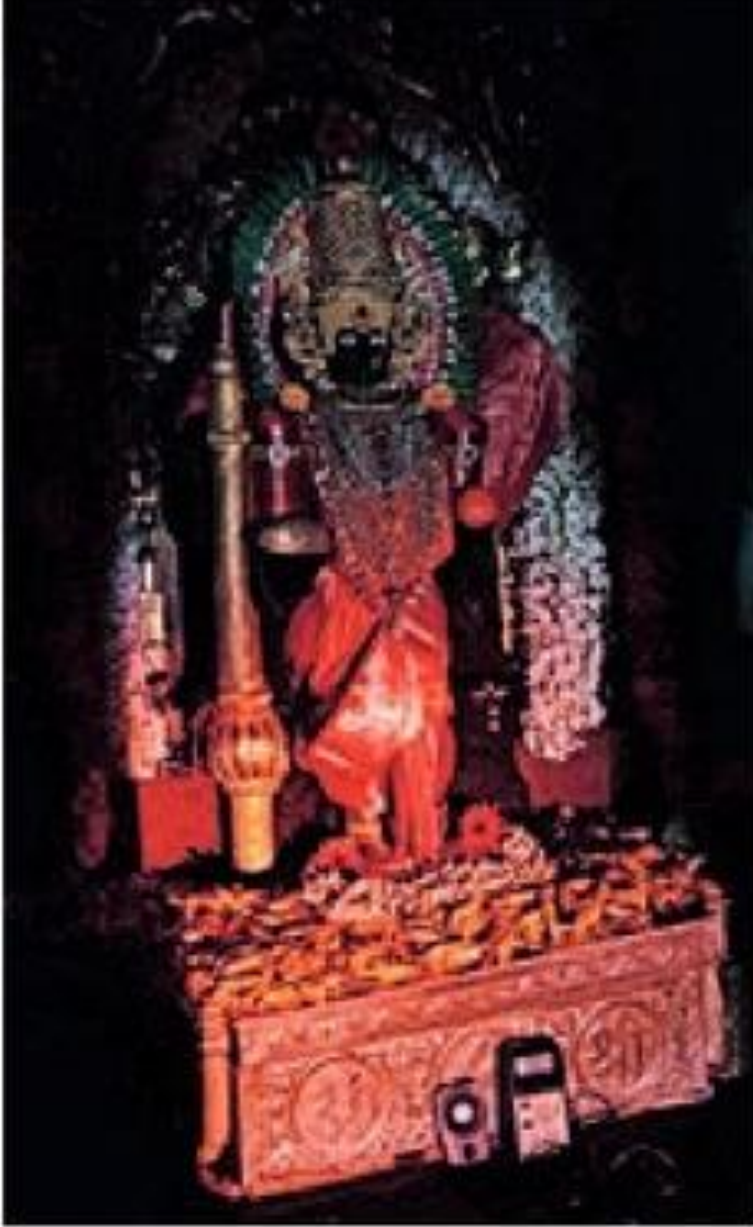
संयुक्तपणे पाहणी झाली. त्यानंतर काही अडथळे काढण्यात आले. पण, अजूनही काही अडथळे आहेत. ते काढावेच लागतील. मात्र, त्याबाबत अद्यापही ठोस कार्यवाही झालेली नाही. या पार्श्वभूमीवर आता महापालिका

प्रशासनाच्या भूमिकेकडे भाविकांचे लक्ष लागून राहिले आहे.

तीन, पाच आणि आता सात दिवस पूर्वी वर्षातील दोन्ही किरणोत्सव सोहळे तीन दिवसांचे व्हायचे.

मात्र, ते पूर्ण क्षमतेने होत नसल्याचे लक्षात येताना किरणोत्सव मार्गाची विविध माध्यमांतून पाहणी झाली. सूर्यकिरणांच्या तीव्रतेपासून ते हवेतील धूलिकणापर्यंत सर्व घटकांचा अभ्यास केला. या साऱ्या अभ्यासामुळे पुढे पाच दिवसांचा किरणोत्सव सुरू झाला. आता किरणोत्सव काळात कोणत्या दिवशी कुठेपर्यंत सूर्यकिरणे पोचतील, हे सांगणेही याच अभ्यासामुळे शक्य झाले आहे. त्यानुसारच विवेकानंद महाविद्यालयाच्या टोमने किरणोत्सवाचे मॉडेल तयार केले असून, त्याचे सादरीकरणही नुकतेच झाले. त्याच्याही पुढे जाऊन किरणोत्सव सात दिवस पूर्ण क्षमतेने होऊ शकतो, असे या अभ्यासातून पुढे आले आहे. प्रा. कारंजकर यांनी केलेल्या शिफारशीनुसार येत्या काळात सात दिवस सूर्यकिरणांचा अभ्यास होईल.

Daily Sakal dated 28/01/2023

आर्द्रतेत वाढ

करवीरनिवासिनी श्री
अंबाबाई मंदिरात
उत्तरायण
कालखंडातील
किरणोत्सव सोहळ्यात
तिसऱ्या दिवशी
मावळतीची सूर्यकिरणे
देवीच्या मूर्तीच्या
कमरेपर्यंतच पोहोचू
शकली. ढगांची चादर,
धूसर वातावरण आणि
धुक्यामुळे रविवारी
किरणोत्सवात अडथळा
निर्माण झाला.
गाभाऱ्यातील आर्द्रता
४२ म्हणजे तब्बल ९ने
वाढली होती. त्यामुळे
रविवारी देवीच्या
खांधापर्यंत सूर्यकिरणे
येतील अशी अपेक्षा
फोल ठरली.

श्री अंबाबाई मंदिरातील किरणोत्सवात रविवारी सायंकाळी ६ वाजून १६
मिनिटांनी किरणोत्सवात सूर्यकिरणे मूर्तीच्या कमरेपर्यंतच पोहोचली. (संवा. : आदिना देव्याळ)

ढगाळ हवामानाचा किरणोत्सवात अडथळा

किरणे देवीच्या कमरेपर्यंतच : आर्द्रतेत वाढ

लोकमत न्यूज नेटवर्क
कोल्हापूर : करवीरनिवासिनी श्री
अंबाबाई देवीच्या किरणोत्सवात
रविवारी ढगाळ हवामानाचा अडथळा
आला. मावळतीची सूर्यकिरणे देवीच्या
कमरेपर्यंतच पोहोचू शकली. सायंकाळी
५ वाजून १३ मिनिटांनी सुरू झालेला हा
प्रवास ६ वाजून १७ मिनिटांपर्यंतच
सुरू राहिला.

सोहळ्यासाठी हजारो भाविकांसह
देवस्थान समितीचे सचिव शिवराज
नाईकवडे, व्यवस्थापक दिंडे,
धर्मनिरीक्षक गणेश नेर्लीकर देसाई,
किरणोत्सव अभ्यासक प्रा. मिलिंद

कारंजकर, आदी उपस्थित होते.

किरणोत्सवाचा प्रवास

सायंकाळी ५ वाजून १३ मिनिटांनी
मावळतीची सूर्यकिरणे महाद्वार
कमानीतून आत आली. त्यानंतर ५
वाजून २५ मिनिटांनी गरुड मंडपामागे, ६
वाजता कासव चौक, ६ वाजून ०५
मिनिटांनी पितळी उंबरठा, ६ वाजून ०७
मिनिटांनी चांदीचा उंबरठा, ६ वाजून १३
मिनिटांनी किरणांनी गाभाऱ्यात प्रवेश
करून चरणस्पर्श केला. तेथून पुढे ६
वाजून १५ ते १६ मिनिटांपर्यंत किरणे
कमरेपर्यंत पोहोचून देवीच्या डाव्या
बाजूला लुप्त झाली.

दुसऱ्या दिवशीही किरणोत्सवात अडथळेच मावळतीची किरणे देवीच्या मूर्तीच्या कमरेपर्यंत

कोल्हापूर : करवीर निवासिनी श्री अंबाबाई मंदिरातील किरणोत्सवाच्या दुसऱ्या दिवशी मावळतीची सूर्यकिरणे देवीच्या मूर्तीच्या कमरेपर्यंत पोचली.

► सकाळ वृत्तसेवा

कोल्हापूर, ता. २८ : करवीर निवासिनी श्री अंबाबाई मंदिरातील किरणोत्सवाच्या दुसऱ्या दिवशीही आज देवीच्या मूर्तीच्या कमरेपर्यंत मावळतीची सूर्यकिरणे पोचली. चालू किरणोत्सवापासून सात दिवस किरणोत्सव होणार असून पहिल्या दोन्ही दिवशी मावळतीची सूर्यकिरणे प्रखर राहिली. मात्र, किरणोत्सव मार्गातील पाच इमारतींचा काही भागांचा अडथळा अजूनही असल्याने या इमारतींच्या मागे सूर्यकिरणे जातात. त्यामुळे प्रत्यक्ष सूर्यास्तापर्यंत सूर्यकिरणे गाभाऱ्यात पोचू शकत नसल्याचे देवस्थान समितीचे सचिव शिवराज नाईकवाडे यांनी सांगितले.

किरणोत्सवाच्या दुसऱ्या दिवशी आज पाच वाजून पंचवीस मिनिटांनी सूर्यकिरणे महाद्वारात आली. त्यानंतर गरूड मंडप, गणपती चौक असा प्रवास करत सहा वाजून सोळा मिनिटांपर्यंत ती प्रखर राहिली. सहा वाजून चार

मिनिटांनी किरणे पितळी उंबऱ्यापर्यंत पोचली. सहा वाजून पाच मिनिटांनी ती खजिना चौकात आली. सहा वाजून १२ मिनिटांनी सूर्यकिरणांनी मूर्तीचा चरणस्पर्श केला आणि त्यानंतर तीन मिनिटांनी ती मूर्तीच्या कमरेपर्यंत पोचली.

दरम्यान, आजवरच्या अभ्यासानुसार किरणोत्सवाचे मॉडेल तयार केले असून त्यानुसार सोमवारी (ता. ३०) आणि मंगळवारी (ता. ३१) देवीचे मुखकमल मावळतीच्या सूर्यकिरणांनी उजळणार असल्याचे किरणोत्सव अभ्यासक प्रा. मिलिंद कारंजकर यांनी सांगितले.

आजपासून स्क्रीनची सोय

देवस्थान समितीच्या सर्व डिजिटल प्लॅटफॉर्मवरून किरणोत्सवाचे थेट प्रसारण सुरू आहे. मात्र, मंदिरात असणाऱ्या भाविकांनाही तो पाहता यावा, यासाठी उद्या (रविवारी) मंदिरात एलईडी स्क्रीन उभारले जाणार आहेत. सोमवारी (ता. ३०) मंदिराच्या बाहेरील परिसरातही स्क्रीन उभारले जाणार आहेत.

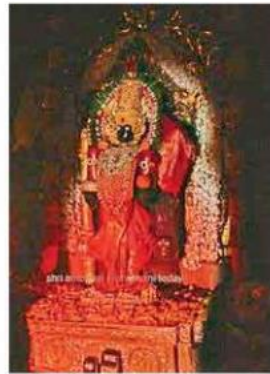
Daily Sakal dated 29/01/2023

तिसऱ्या दिवशीही किरणे मूर्तीच्या कमरेपर्यंतच

► सकाळ वृत्तसेवा

कोल्हापूर, ता. २९ : करवीरनिवासिनी श्री अंबाबाई मंदिरातील किरणोत्सवाच्या आज तिसऱ्या दिवशीही सूर्यकिरणे देवीच्या मूर्तीच्या कमरेपर्यंतच पोचली. धुके, ढग यांच्यामुळे किरणे पूर्ण क्षमतेने गाभाऱ्यात पोचली नसल्याचे निरीक्षण किरणोत्सव अभ्यासक प्रा. मिलिंद कारंजकर यांनी नोंदविले. सोमवार व मंगळवारी किरणे देवीच्या चेहऱ्यापर्यंत पोचतील, असेही त्यांनी सांगितले.

यंदा सात दिवसांचा किरणोत्सव सुरू आहे. त्यातील पहिल्या दोन्ही दिवशी कमरेपर्यंतच किरणे गेली.

दुपारपर्यंत किरणांची तीव्रता जास्त असली तरी सूर्यास्तावेळी ती कमी होत आहे. प्रजासत्ताक दिनाच्या सुट्टीला

सूर्यकिरणांचा प्रवास

■ कासव चौकात : सायंकाळी सहाला, पितळी उंबरा : सहा वाजून पाच मिनिटे, चरणस्पर्श : सहा वाजून १३ मिनिटे, कमरेपर्यंत : सहा वाजून १७ मिनिटे.

जोडून आलेल्या रविवारमुळे पर्यटकांची गर्दीही होती. किरणोत्सवाच्या वेळेदरम्यान दर्शन बंद केले होते. सायंकाळी साडेपाच वाजता गरूड मंडपात आलेली किरणे सहा वाजून पाच मिनिटांनी पितळी उंबऱ्यावर पोहचली. चांदीच्या उंबऱ्यानंतर किरणांची तीव्रता कमी झाली. सहा वाजून तेरा मिनिटांनी सूर्यकिरणांनी मूर्तीचा चरणस्पर्श केला.

सहा वाजून पंधरा मिनिटांपासून सतरा मिनिटांपर्यंत किरणे कमरेपर्यंत पोहोचली. त्यानंतर डावीकडे लुप्त झाली. किरणे लुप्त होताच आरती करण्यात आली.

वातावरणात असलेले धुके, ढग यामुळे किरणांची तीव्रता कमी झाल्याने पूर्ण क्षमतेने गाभाऱ्यात पोहचली नाहीत, असे अभ्यासक प्रा. कारंजकर यांनी सांगितले.

Daily Sakal dated 30/01/2023

किरणोत्सव २०२३

२९/१/२०२३

@ vam photo studio.

सौजन्य-देवस्थान व्यवस्थापन समिती पश्चिम महाराष्ट्र, कोल्हापूर

किरणोत्सव २०२३
२८/१/२०२३

@vam photo studio.

सौजन्य-देवस्थान व्यवस्थापन समिती, पश्चिम महाराष्ट्र, कोल्हापूर

One Page Report

“Dissemination of Education for Knowledge, Science and Culture”

- Shikshanmaharshi Dr. Bapuji Salunkhe

Shri Swami Vivekanand Shikshan Sanstha's

Vivekanand College, Kolhapur (Autonomous)

Department of Physics

One Page Report

Name of the Department	Department of Physics																		
Name of the Activity	“A scientific Study of Kirmotsav in Mahalaxmi (Ambabai) Temple, Kolhapur during ‘Dakshinayan’ and ‘Uttarayan’ of Sun” (2022 – 23).																		
Date / Duration	09 – 11 November 2022 and 28 – 31 January 2023																		
Aims and Objectives	Mahalaxmi (Ambabai) temple built in an ancient time is an excellent architectural design with natural stones. Kirmotsav at Mahalaxmi (Ambabai) temple, Kolhapur, Maharashtra is one of the most awaited festivals for a people from Maharashtra and other states. It is also becoming popular amongst people from other countries.																		
No. of Beneficiaries	<table border="1"><tr><td rowspan="2">Teachers</td><td>Male</td><td>01</td><td rowspan="2">01</td></tr><tr><td>Female</td><td>-</td></tr><tr><td rowspan="2">Students</td><td>Male</td><td>-</td><td rowspan="2">-</td></tr><tr><td>Female</td><td>-</td></tr><tr><td colspan="3">Total</td><td>01</td></tr></table>			Teachers	Male	01	01	Female	-	Students	Male	-	-	Female	-	Total			01
Teachers	Male	01	01																
	Female	-																	
Students	Male	-	-																
	Female	-																	
Total			01																
Expenditure and Fundings	College Funds																		
Brief Discussion	During ‘Dakshinayan’ and Uttarayan of sun the sun rays’ traverse about 200 meters, from Mahadwar arch to idol goddess Mahalaxmi (Ambabai). During ‘Dakshinayan’ of Sun (November 9 to 11) and Uttarayan of Sun (January 28 – 31) sun rays spectacularly illuminate an entire path, that dominates reddish golden sunrays stemming from longer wavelength of solar spectrum. Clouds have made interference in reaching the light to idol goddess Mahalaxmi.																		
Outcomes	In the current situation study/results indicates that if environment is clear, no dense clouds in the sky, no dust particles, no pollutants, and if only optimal no. of people (maximum 20) enter inside the temple during the period of Kirmotsav, the sunrays festival called as Kirmotsav succeeds for five days. On third day of Kirmotsav i.e. 11 th November 2022, sun rays fully covered dignity idol without any diffraction of light.																		

HoD
HEAD
DEPARTMENT OF PHYSICS
VIVEKANAND COLLEGE, KOLHAPUR
(AUTONOMOUS)